

nouti nemusí. Povinnost ta kotví v zásadě poctivosti a slušnosti v obchodním styku a má obmeškalého smluvníka ušetřiti dalších nákladů na zrušenou objednávku, které by mu mohly vzejíti případným jejím dohotovením a zasláním na odstoupivšího objednatele. Pro prohlášení, že od smlouvy odstupuje, nestanoví zákon neobmeškalému smluvníku ovšem žádnou lhůtu. Ale plyne z povahy věci, že je může učiniti jen, pokud obmeškalý smluvník je v prodlení, tedy nikoli již, když tento — třebaže opozděným — plněním své prodlení zhojil. To může prodlévající dlužník vždy, pokud se jeho dodatečné plnění nepříčí zásadě obchodní slušnosti, jež vylučuje loyální plnění až po uplynutí takové doby, která již svým průběhem donucuje k úsudku, že strany ve vzájemném mlčky projeveném srozumění na plnění smlouvy vážně již ani nemyslíly a ji pokládaly za zrušenou. Této své povinnosti žalovaný neučinil zadost. Podle sběhu věci, jak jej strany nesporně vyličily a jak vyplývá i z dopisu žalovaného ze 14. a 17. prosince 1927, žalovaný před tím, než žalobcova zásilka došla, neprohlásil, že od smlouvy ustupuje, nýbrž projevil to až potom, dotazuje se, kdy má vrátiti opozděné zboží. Po dojití zboží bylo však prohlášení odstupu od smlouvy neúčinné a nemůže žalovaný, jenž jinak proti zažalovanému nároku námitek nevznesl, z tohoto důvodu od-
píratí plnění smlouvy.

Čís. 8943.

Přeškrtnutí směnky tužkou křížem nemá v zápětí její neplatnost; lhostejno, kdo ji přeškrtl a zda se tak stalo úmyslně či náhodou.

Byla-li přeškrtnuta směnka již protestovaná, nelze ji pokládati ani za porušenou ve smyslu čl. 54 směn. řádu.

(Rozh. ze dne 10. května 1929, Rv I 1777/28.)

Žalovaná banka vymohla si proti žalobkyni směnečný platební příkaz a vedla na jeho základě proti žalobkyni exekuci. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované zrušení exekuce vzhledem k tomu, že složila směnečný peníz k soudu, ježto se jí žalovaná nabídla vrátiti směnku přeškrtnutou. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í soud žalobu zamítl, mimo jiné z těchto důvodů: Jde o to, zda žalobkyně byla vůbec oprávněna žádati na zástupci žalované strany odstranění škrtů ze směnky nebo vrácení směnky neporušené. Především nutno přisvědčiti názoru žalobkyně, že dlužník jest povinen platiti směnečný dluh i v tom případě, když mu placení bylo uloženo směnečným platebním příkazem vydaným na základě směnky, jen proti vrácení kvitované směnky. Oprávnění to vyplývá jasně z ustanovení čl. 39, 48 a 54 směn. řádu ze dne 25. ledna 1850, čís. 51 ř. zák., neboť ustanovení ta sledují účel, by směnečnému dlužníku umožnila výkon jeho postihového práva proti předchozím osobám zavázaným ze směnky. Okolnost, že směnka byla zaplacená po vydání směnečného platebního příkazu, nemůže míti v zápětí, že by směnka, pokud

jde o poměr směnečného dlužníka směneční sumu s příslušenstvím zaplativšího proti jeho předchůdcům a akceptantům, snad jako taková zanikla a on se musil spokojiti vykonávati své postihové právo pouze podle předpisu občanského práva, jak odvolatelka se domnívá. Avšak jde o to, zda byla žalobkyně oprávněna žádati, by zástupce žalované strany škrty odstranil, ježto prý směnka se tím stala bezcennou. Otázku tu jest zodpověděti záporně, neboť přeškrtnutím směnky směnka nebyla zničena a tudíž ani se nestala neplatnou. Zánik směnky může nastati buď fysickým odstraněním, na příklad spálením, vyblednutím, seškrtnutím do nečitelnosti a pod., neb odstraněním právním, tím, že se vyznačí zrušení směnky zejména škrtnutím osobou k tomu oprávněnou a po právu, to jest bez újmy nabytých práv. Škrtnutí osobou nepovolanou nebo sice povolanou po nabytí práv osobou jinou, nemůže této jiné osobě odejmouti práva ze škrtnutí skripturního aktu. V souzeném případě jde o odstranění právní, poněvadž směnka škrtnutím nestala se nečitelnou, ježto škrty jsou provedeny tak, že obsah směnky zůstává pro každého zřejmě čitelný a žádná podstatná náležitost směnky škrtnutím tím není dotčena. A nyní nutno uvážiti dále, zda a pokud zmocněnec žalované strany byl oprávněn směnku přeškrtnouti. Přeškrtnutí směnky bylo provedeno Dr. L-em, zmocněncem strany žalované, jež byla držitelkou směnky a poslední indosantkou. A tu podle čl. 55 směn. řádu byl Dr. L. oprávněn škrtnouti jen indosament žalované strany, nikoli však i ostatní obsah směnky. Jest proto škrtnutí ostatního obsahu směnky, poněvadž se stalo osobou k tomu nepovolanou bezúčinným, a nemůže míti v zápětí neplatnost směnky. Ostatně i judikatura býv. nejvyššího dvoru ve Vídni trvala na zásadě, že takovéto poškození směnky nemá v zápětí její neplatnost, a stačí poukázati na rozhodnutí tohoto nejvyššího soudního dvoru ze dne 11. března 1885, čís. 1546 Czelechovski 496 (směnka na všech místech proražená) ze dne 23. listopadu 1886, čís. 13352, Oest. Zentralblatt 1887, 44 (směnka, od níž byly odtrženy části podpisu vydatele a akceptanta) a ze dne 5. ledna 1887, čís. 13877 Czelechovski 463 (směnka jejíž přední strana jest přeškrtnuta). Nelze proto míti za to, že škrty provedené Dr. L-em byly směnku učinily neplatnou, a zneemožnily tak žalobkyni výkon jejího práva postihového proti ostatním směnečným dlužníkům. Ostatně, i kdyby směnka škrty těmi byla pozbyla důvěry a nemohla býti základem pro vydání směnečního platebního příkazu proti ostatním směnečným dlužníkům na žalobu strany žalující, nevadila by okolnost ta podle § 554 a 559 c. ř. s. tomu, by o žalobě nebyl nařízen rok k ústnímu jednání. Poněvadž tudíž směnka se škrty nestala neplatnou, neměla žalobkyně práva domáhati se na zástupci žalované strany odstranění škrty, nýbrž byla naopak povinna spokojiti se se směnkou přeškrtnutou a zmocněnec strany žalované, vrátiv žalobkyni směnku, třebaš přeškrtnutou, splnil tím svou zákonnou povinnost uloženou žalované straně čl. 48 a 54 směn. řádu. V důsledku toho nestalo se však soudní uložení vymáhané pohledávky stranou žalující po právu a nelze je proto pokládati za skutečnost, zrušující exekuční nárok.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Rozhodnou jest v tomto sporu otázka, zda sporná směnka byla zničena tím, že byla barevnou tužkou křížem přeškrtnuta. Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že tomu tak není, aniž by sešlo na tom, kdo přeškrtnul směnku řečeným způsobem. Škrty nepozbyla směnka žádné ze zákonitých náležitostí platné směnky a nelze proto tvrditi, že se směnka stala úplně bezcennou. Jest také nerozhodné, zda směnka byla přeškrtnuta úmyslně či náhodou. Že ji právní zástupce žalované přeškrtnul zlomyslně, nebylo zjištěno. Jak tento sám udal, přeškrtnul směnku jen k vůli evidenci zaplacených smének. Jest to zajisté podivný, v obchodním životě neobvyklý způsob zacházení se směnkami, avšak jediné rozhodné jest, že směnka tím nepozbyla platnosti. Ostatně dovolatelka již sama nezastává v dovolání názor, že směnka byla zničena, nýbrž jen zdůrazňuje, že jí směnka měla býti vrácena neporušená podle čl. 54 směn. ř. To jest však pojem relativní. Jest přisvědčiti dovolatelce, že by nebylo lze považovati směnku za neporušenou, kdyby byla určena pro oběh, poněvadž takové neobvyklé škrty by mohly znemožniti oběh směnky. Ve sporném případě však oběh již protestované směnky vůbec v úvahu nepřichází, nýbrž dovolatelce jde podle jejího vlastního přednesu jen o postih proti akceptantovi Marii Š-ové. Tento postih však není nijak znemožněn vytýkanými škrty. Dovolatelka proto neměla příčiny k odmítnutí směnky, když právní zástupce žalované byl ochoten ji vrátiti.

Čís. 8944.

Vlastník zavazené nemovitosti jest oprávněn k žalobě o neplatnost vkladu postupu přednosti.

V postupu věřitelských práv z hypoteky jest zahrnuto též právo domáhati se neplatnosti postupu práva přednosti.

Žalobou podle § 61 knih. zák. nelze uplatňovati, že sporný vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního.

Ke změně pořadí zástavních práv se nevyhledává, by se přivolení věřitele ustupujícího i předstupujícího a přivolení vlastníkovo stalo jednotným úkonem.

Pokud jest míti za to, že byl zmocněnec oprávněn i ke vkladu postupu přednosti jiné pohledávce. Není závady, by táž osoba nebyla smluvním zmocněncem více osob, v jichž zájmech by snad mohl vzniknouti rozpor.

(Rozh. ze dne 10. května 1929, Rv II 607/28.)

Antonín M. byl knihovním vlastníkem nemovitostí, na nichž bylo vloženo na základě dlužního úpisu ze dne 20. listopadu 1920 zástavní právo za pohledávku 160.000 Kč pro Josefa M-a. Antonín M. podepsal žalované okresní spořitelně dne 3. ledna 1922 dlužní úpis na 40.000 Kč, na jehož základě bylo dne 6. ledna 1922 vloženo na jeho nemovitosti zá-